

Departement Handelswetenschappen en Bedrijfskunde
Gegradueerde in Bedrijfsbeheer
Optie rechtspraktijk

Dringende en voorlopige maatregelen bij huwelijksmoeilijkheden

CAMPUS
Geel

Marlies Gerits

Academiejaar 2005-2006

De houder van dit diploma is gerechtigd tot het voeren van de titel van
Bachelor

Woord vooraf

Met de eerste woorden van mijn eindwerk wil ik graag een aantal mensen bedanken, want zonder hun zou ik er nooit in geslaagd zijn om dit eindwerk te maken.

Eerst en vooral wil ik alle mensen op mijn stageplaats bedanken voor de fijne en leerrijke stage. In het bijzonder denk ik daarbij aan de heer Ludo Deckers, vrederechter van Houthalen-Helchteren en mijn externe stagebegeleider, de heer Georges Poelmans, hoofdgriffier van het vredegerecht van Houthalen-Helchteren, omdat ze mij de kans gaven om op het vredegerecht mijn eerste werkervaring op te doen.

Mijn collega's, Jacques Basteyns, Marleen Vrolix, Annemie Jans en Karolien Hoste, wil ik graag bedanken voor de fijne werksfeer.

Vervolgens wil ik ook de heer Versweyvelt bedanken voor het nalezen van mijn eindwerk en voor de nuttige tips die ik van hem kreeg.

Tenslotte zou ik ook graag mijn ouders willen bedanken, omdat zij mij de kans gegeven hebben om verder te studeren en mij ook steeds gesteund hebben tijdens mijn studies.

Samenvatting

Het is algemeen geweten dat meer en meer koppels, wanneer ze getrouwd zijn of samenwonen, huwelijksmoeilijkheden ondervinden. Vaak zijn die huwelijksmoeilijkheden niet meer op te lossen en volgt er een scheiding. Om de periode tussen het begin van de problemen en de definitieve scheiding te overbruggen, is het raadzaam een beroep te doen op de vrederechter om dringende voorlopige maatregelen te bekomen.

Omdat niet iedereen juist weet wat hun mogelijkheden zijn, wanneer ze te kampen hebben met huwelijksmoeilijkheden, wou ik een duidelijk overzicht geven van wat de vrederechter allemaal kan bevelen.

Mijn eindwerk bestaat uit 6 hoofdstukken:

In het eerste hoofdstuk bespreek ik de toepassingsvoorwaarden die voldaan moeten zijn vooraleer men dringende voorlopige maatregelen kan vragen aan de vrederechter.

In hoofdstuk 2 worden alle mogelijke maatregelen besproken zowel maatregelen met betrekking tot gehuwden als maatregelen met betrekking tot de wettelijk samenwonenden.

De maatregelen met betrekking tot de gehuwden worden onderverdeeld in 5 categorieën:

- maatregelen met betrekking tot de persoon;
- maatregelen met betrekking tot de goederen/ het vermogen;
- onderhoudsgelden;
- maatregelen met betrekking tot de kinderen;
- maatregelen met betrekking tot de persoon en goederen van derden.

De maatregelen met betrekking tot de wettelijk samenwonenden worden onderverdeeld in 4 categorieën:

- maatregelen met betrekking tot de gemeenschappelijke verblijfplaats;
- maatregelen met betrekking tot de persoon en de goederen van de partner;
- maatregelen met betrekking tot de persoon en de goederen van de kinderen;
- maatregelen met betrekking tot de wettelijke en contractuele verplichtingen van de partners.

Verder geef ik in hoofdstuk 2 nog een kort woordje uitleg over de geldingsduur en de wijzigbaarheid van de maatregelen.

De procedure die moet gevolgd worden bespreek ik in hoofdstuk 3. Zo leg ik onder andere uit wat er allemaal in een verzoekschrift moet staan opdat het geldig zou zijn. Ook het verloop van de zitting wordt besproken.

Vervolgens vergelijk ik in hoofdstuk 4 de dringende voorlopige maatregelen die de vrederechter kan nemen met de voorlopige maatregelen die de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg neemt.

In hoofdstuk 5 heb ik enkele cijfergegevens verzameld van het aantal verzoekschriften i.v.m. dringende voorlopige maatregelen die op de griffie van het vredegerrecht in Houthalen-Helchteren zijn binnengekomen.

In het laatste hoofdstuk tenslotte heb ik een praktisch voorbeeld besproken, omdat zo'n praktisch voorbeeld de theorie wat verduidelijkt, zodat iedereen die zich ervoor interesseert, kan zien hoe het er in de praktijk aan toe gaat.

Inhoudstafel

WOORD VOORAF	1
SAMENVATTING	3
INHOUDSTAFEL	5
ALFABETISCHE LIJST VAN GEBRUIKTE AFKORTINGEN EN SYMBOLEN	8
INLEIDING	9
HOOFDSTUK 1: TOEPASSINGSVOORWAARDEN	10
1 Huwelijk	10
1.1 Grof plichtsverzuim	10
1.2 Ernstige verstoring van de verstandhouding	11
1.2.1 Probleem	11
2 Wettelijke samenwoning	12
3 Bevoegdheidsvoorwaarde	12
4 Het dringende en voorlopige karakter	12
4.1 Dringend	12
4.2 Voorlopig	13
5 Afwezigheid van echtscheidingsprocedure	13
HOOFDSTUK 2: MAATREGELEN	14
1 Algemeen	14
1.1 Bemiddeling	14
1.2 Begrenzing	14
2 Mogelijke maatregelen tussen gehuwden	16
2.1 Maatregelen tussen echtgenoten	16
2.1.1 Maatregelen met betrekking tot de persoon	16
2.1.1.1 Fysieke gewelddaden	16
2.1.1.2 Geen automatisme	17
2.1.1.3 Verzoek afwijzen	17
2.1.1.4 Opmerking	17
2.1.1.5 Persoonlijkheidsrechten	17
2.1.2 Maatregelen met betrekking tot de goederen/het vermogen	17
2.1.2.1 Algemeen	17
2.1.2.2 Sancties bij overtreding	18
2.1.2.3 Gebruiksrecht	18
2.1.2.4 Roerende goederen	18
2.1.2.5 Schulden	18
2.1.2.6 Teruggave	18
2.1.2.7 Boedelbeschrijving	19
2.1.3 Onderhoudsgelden	19
2.1.3.1 Schuld criterium	19
2.1.3.2 Schuldloze onderhoudsuitkering	19

2.1.4	Maatregelen met betrekking tot de kinderen	20
2.1.4.1	Feitelijke scheiding	20
2.1.4.2	Geen gezamenlijk ouderlijk gezag	20
2.1.4.3	Omgangsrecht	21
2.1.4.4	Onderhoudsbijdrage.....	21
2.1.4.5	Wat bij niet betaling van de onderhoudsbijdrage of het onderhoudsgeld?	21
2.1.4.6	Strafbaar.....	22
2.1.5	Maatregelen met betrekking tot de persoon en goederen van derden	22
3	Mogelijke maatregelen tussen wettelijk samenwonenden	22
3.1	Maatregelen met betrekking tot de gemeenschappelijke verblijfplaats	22
3.2	Maatregelen met betrekking tot de persoon en de goederen van de partner	23
3.3	Maatregelen met betrekking tot de persoon en de goederen van de kinderen.....	23
3.4	Maatregelen met betrekking tot de wettelijke en contractuele verplichtingen van de partners.....	23
4	Geldingsduur	24
4.1	Huwelijk	24
4.2	Wettelijke samenwoning	24
5	Wijzigbaarheid.....	25
HOOFDSTUK 3: DE PROCEDURE BIJ HUWELIJKSMOEILIKHEDEN		26
1	Algemeen	26
2	Verzoekschrift	26
3	De zitting.....	27
4	Vonnis.....	27
5	Verstekvonnis.....	27
HOOFDSTUK 4: VERGELIJKING MET VOORLOPIGE MAATREGELEN		28
1	Algemeen	28
2	Toepassingsvoorwaarden	28
2.1	Verschillen met dringende voorlopige maatregelen.....	28
2.1.1	Aanhangig zijn van een echtscheidingsprocedure	28
2.1.2	Geen hoogdringendheid vereist	28
2.2	Gelijkenissen met dringende voorlopige maatregelen	28
2.2.1	Voorlopig karakter van de gevorderde maatregelen.....	28
3	Mogelijke maatregelen.....	28
3.1	Enkele afwijkingen t.o.v. dringende voorlopige maatregelen	29
3.1.1	Afzonderlijke verblijfplaats.....	29
3.1.2	Onderhoudsuitkering en ontvangstmachtiging	29
3.1.3	Provisio ad litem	29

4	Beperkingen	30
5	Geldingsduur	30
5.1	Algemene regel.....	30
5.2	Uitzondering	30
6	Wijzigbaarheid.....	30
7	Procedure	31
7.1	Titularissen	31
7.2	Rechtspleging	31
HOOFDSTUK 5: CIJFERGEGEVENS I.V.M. DRINGENDE VOORLOPIGE MAATREGELEN		32
1	Vindplaats.....	32
2	Analyse	32
HOOFDSTUK 6: PRAKTISCHE TOEPASSING.....		34
BESLUIT		40
BIBLIOGRAFIE		41
BIJLAGEN.....		42

Alfabetische lijst van gebruikte afkortingen en symbolen

Art.	Artikel
B.S.	Belgisch Staatsblad
b.v.	bijvoorbeeld
B.W.	Burgerlijk Wetboek
Div. Act.	Divorce. Actualité juridique, sociale et fiscale
d.m.v.	door middel van
e.v.	en volgende
Ger. W.	Gerechtelijk Wetboek
i.v.m.	in verband met
m.b.t.	met betrekking tot
m.b.v.	met behulp van
mr.	meester
nl.	namelijk
O.M.	Openbaar ministerie
R.A.B.G	Rechtspraak Antwerpen Brussel Gent
Rb.	Rechtbank van Eerste Aanleg, Burgerlijke Kamer
R.W.	Rechtskundig Weekblad
Sw.	Strafwetboek
t.a.v.	ten aanzien van
T. Vred.	Tijdschrift van de Vrede- en Politie-rechters
Vred.	Vredegerecht
Wjb.	Jeugdbeschermingswet

Inleiding

Wanneer er tussen een – al dan niet gehuwd - koppel ernstige problemen opduiken, moet het koppel in de eerste plaats zelf proberen er een oplossing voor te vinden.

Soms kan echter een situatie ontstaan waarin een snel optreden van de rechterlijke macht vereist is. De wetgever heeft dan ook bepaald dat beroep kan worden gedaan op een rechter, specifiek om voorlopige maatregelen te treffen.

Sinds de wet van 14 juli 1976 ¹ is de vrederechter (en dus niet langer de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg) op grond van art. 223 B.W. bevoegd dringende voorlopige maatregelen te bevelen betreffende de persoon en de goederen van de echtgenoten en kinderen, indien één van de echtgenoten op grove wijze zijn plicht verzuimt of indien de verstandhouding tussen de echtgenoten ernstig verstoord is.

Deze maatregelen zijn niet zozeer een sanctionering van de huwelijksplichten, maar zijn eerder een crisisinterventie van de vrederechter ingeval de echtgenoten ernstige moeilijkheden ondervinden in hun relatie.

---

¹ Wet 14 juli 1976 betreffende de wederzijdse rechten en verplichtingen van echtgenoten en de huwelijksvermogenstelsels, *B.S.* 18 september 1976.

Hoofdstuk 1: Toepassingsvoorwaarden

1 Huwelijk

1.1 **Grof plichtsverzuim**

De vrederechter is in de eerste plaats bevoegd dringende voorlopige maatregelen te bevelen in geval van grof plichtsverzuim door één van de echtgenoten (art. 223, 1ste lid B.W.).

Wat zijn nu de plichten van gehuwden?

- samenwoningsplicht

De verplichting om samen te wonen betekent dat de gehuwden gezamenlijk moeten verblijven in een woning die ze samen kiezen. Opgelet! Deze 'echtelijke verblijfplaats' valt niet altijd samen met hun officiële woonplaats, de echtgenoten kunnen een afzonderlijk domicilieadres hebben.

Als een van de echtgenoten door omstandigheden ergens anders verblijft, is hij of zij verplicht de andere echtgenoot daar te ontvangen. Onder samenwoningsplicht wordt ook verstaan de verplichting om met elkaar geslachtsverkeer te hebben. Dit mag wel nooit met geweld worden afgedwongen. Uitzondering: b.v. bij ziekte kan men van deze plicht ontheven worden.

- getrouwheidsplicht

Deze plicht verbiedt getrouwde koppels geslachtsverkeer of andere seksuele handelingen te hebben met een derde. Echtgenoten moeten zich hieraan houden zolang dat ze officieel gehuwd zijn, ook al wonen ze niet meer samen.

- hulp- en bijdrageplicht

Getrouwde koppels zijn verplicht elkaar hulp te verlenen, dus de financieel sterkere echtgenoot is verplicht zijn of haar levensstandaard met de andere te delen, ook al is die andere niet behoeftig. Daarnaast moet elke echtgenoot ook volgens zijn mogelijkheden bijdragen in de kosten die de gemeenschappelijke huishouding met zich meebrengt. B.v. huur, water, gas, afbetaling lening van de gezinswoning, voeding, kleding,... Deze bijdrage moet niet noodzakelijk een geldelijke bijdrage zijn, ook persoonlijke inzet voor het huishouden en voor de kinderen wordt meegerekend.

- plicht tot morele bijstand

Plicht tot morele bijstand betekent dat gehuwden elkaar moeten bijstaan in het leven. Dit wil zeggen dat zij elkaar niet mogen beledigen of kwetsen en dat ze alles moeten doen wat in hun mogelijkheden ligt zodat de andere het 'goed' zou hebben.

De eisende echtgenoot moet een grove, objectieve en een eventueel dreigende tekortkoming door de andere echtgenoot aan diens plichten bewijzen. Deze tekortkoming moet toerekenbaar zijn aan de schuld van de andere echtgenoot. Het bewijs ervan kan met alle middelen worden geleverd. Dit wil zeggen dat je kan bewijzen met een schriftelijk bewijs (authentieke of onderhandse akte), een bewijs d.m.v. getuigen, vermoedens, bekentenis van partijen en de eed.

1.2 Ernstige verstoring van de verstandhouding

De vrederechter is op de tweede plaats bevoegd in geval van een ernstige verstoring van de verstandhouding tussen echtgenoten (art.223, 2de lid B.W.). Daarvoor moeten de onderlinge betrekkingen in de omgang tussen de echtgenoten zodanig slecht zijn, dat dringende voorlopige maatregelen moeten getroffen worden.

De vrederechter moet zelf nagaan of er werkelijk een crisissituatie bestaat. Hij mag hiertoe niet besluiten op grond van een enkele verklaring van een echtgenoot, op grond van diens wens om alleen te leven of op grond van de enkele indiening van een verzoekschrift dringende voorlopige maatregelen.

Als bewijs voor de verstoorde verstandhouding worden doorgaans feiten aangevoerd die ook grof plichtsverzuim zouden opleveren zoals b.v. overspelige betrekkingen van één van de echtgenoten.

Ruimer bekeken, komt elke mislukking van de levensgemeenschap in aanmerking voor bescherming zoals cultureel verschillende huwelijksopvattingen in een Marokkaans huwelijk ² of de herleefde interesse van de echtgenoot voor een jeugd vriendin ³.

De feiten waar de verstandhouding ernstig door worden verstoord, moeten niet toerekenbaar zijn aan de schuld van één van de echtgenoten.

De vrederechter kan, anders dan onder art. 223, 1ste lid B.W., ook dringende voorlopige maatregelen bevelen tussen bejaarde echtgenoten die na hospitalisatie wegens hun fysieke en psychische gezondheidstoestand verder van elkaar gescheiden leven ⁴.

1.2.1 *Probleem*

Hier kan een probleem ontstaan, omdat de vrederechter voor de toepassing van art. 223, 2de lid B.W. geen schuldoordeel hoeft te maken. Nu kunnen echtgenoten aan wie onder art. 223, 1ste lid B.W. grof plichtsverzuim wordt verweten, maatregelen in hun voordeel uitlokken voor onbepaalde duur. Dit is in een aantal gevallen onbillijk. Daarom laat het Hof van Cassatie de vrederechters toch toe, bij de beoordeling van de gevorderde maatregelen rekening te houden met de vaststaande schuld van de eisende echtgenoot.

---

² Vred. Sint-Gillis 2 februari 1998, T. Vred. 2000, 219; Vred. Zaventem 17 oktober 2002, T. Vred. 2004, 456.

³ Rb. Brussel 21 juni 2002, 2002/3413A., onuitg.

⁴ Vred. Veurne-Nieuwpoort 14 november 2002, T. Vred. 2003, 399.

2 Wettelijke samenwoning

Bij koppels die wettelijk samenwonen, biedt de wet slechts één toegangsmogelijkheid tot de vrederechter voor het bekomen van dringende voorlopige maatregelen, namelijk wanneer de verstandhouding tussen de partners ernstig verstoord is (art. 1479, 1ste lid B.W.).

3 Bevoegdheidsvoorwaarde

Het voorhanden zijn van grof plichtsverzuim of van ernstige verstoring van de verstandhouding is een bevoegdheidsvoorwaarde. Indien er geen van beide vereisten voor toegang tot de vrederechter vervuld zijn, dan kunnen de echtgenoten zich wenden tot de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg die in alle zaken bij voorraad uitspraak doet in geval van bewezen hoogdringendheid (art. 584, 1ste lid Ger. W.).

Wanneer er sprake is van geschillen tussen echtgenoten m.b.t. gemeenschappelijke minderjarige kinderen, kan de jeugdrechtbank gevat worden, ook als er geen hoogdringendheid is (art. 373 e.v. B.W.).

4 Het dringende en voorlopige karakter

De maatregelen hebben een dringend en een voorlopig karakter. Het is niet altijd gemakkelijk om uit te maken wat de draagwijdte van deze maatregelen zijn.

4.1 Dringend

Maatregelen zijn dringend als ze de morele en materiële belangen van de echtgenoten, de kinderen of het gezin beschermen tegen (bijkomende) schade. Deze schade moet niet onherstelbaar zijn.

Deze voorwaarde heeft betrekking op de maatregelen, doordat zij dringend (bijkomende) schade moeten voorkomen⁵. Maar het kan ook zijn dat de situatie van de echtgenoten een dringende tussenkomst noodzakelijk maakt, dan heeft de voorwaarde ook daarop betrekking.

In een reeds lang bestaande toestand kunnen dringende maatregelen nodig zijn, wanneer er zich een ongunstige evolutie voordoet. Het spaargeld dat opgeraakt⁶, problemen bij de schoolkeuze voor de kinderen⁷,... Is er echter geen wijziging in een reeds lang bestaande toestand, dan zijn de maatregelen niet dringend.

---

⁵ Vred. Grimbergen 29 december 2004, R.A.B.G. 2005, 1751, nr.12, noot B. HÄNSCH

⁶ Vred. Veurne-Nieuwpoort 14 november 2002, T. Vred. 2003, 399 (onderhoudsvordering).

⁷ H. HIernaux, (noot onder Vred. Oudergem 22 februari 2002), Div. Act. 2002, 136.

4.2 Voorlopig

Maatregelen zijn voorlopig als ze verhoudingen tussen echtgenoten voor (on)bepaalde duur regelen. Deze maatregelen zijn voor herziening of intrekking vatbaar. Ze mogen de rechtsverhouding tussen de echtgenoten niet op definitieve wijze vastleggen. De dringende voorlopige maatregelen worden in een beslissing ten gronde bevolen, maar steeds onder voorbehoud van een latere wijziging van de toestand: de bevolen maatregelen hebben slechts gezag van gewijsde *rebus sic stantibus*⁸.

De vrederechter mag echter niet de feitelijke scheiding op bestendige⁹ wijze organiseren. Om dat te vermijden hoeft hij de dringende voorlopige maatregelen niet in de tijd beperken. Wel moet uit een concrete beoordeling blijken dat de gevolgen van de feitelijke scheiding die de vrederechter organiseert, niet op definitieve wijze worden geregeld.

De vaststellingen dat een verzoening 'niet uitgesloten kan worden en evenmin in het vooruitzicht gesteld kan worden' en dat de verstandhouding 'niet noodzakelijk voor altijd verstoord is' volstaan.

Andersom dan, wanneer de breuk tussen de echtgenoten definitief is, zonder enige hoop op verzoening, dan moet het verzoek van de dringende voorlopige maatregelen worden afgewezen, omdat deze de feitelijke scheiding tussen hen op bestendige wijze zou organiseren.

Om te vermijden dat de feitelijke scheiding bestendig georganiseerd zou worden, wordt in veel gevallen toch een geldigheidsduur voor dringende voorlopige maatregelen bepaald. Dit mag wel niet omgekeerd geïnterpreteerd worden, nl. dat de vrederechter nooit de feitelijke scheiding op bestendige wijze zou organiseren telkens hij een geldigheidsduur bepaald. Dus als de vrederechter de dringende voorlopige maatregelen verscheidene malen voor de duur van een jaar verlengt zonder dat er zich een nieuwe crisissituatie voordoet en zonder dat de echtgenoten aanstalten maken het echtelijke leven te hervatten, dan maakt hij zich schuldig aan de bestendige organisatie van de feitelijke scheiding.

5 Afwezigheid van echtscheidingsprocedure

De vrederechter is enkel bevoegd om dringende voorlopige maatregelen te nemen als er nog geen procedure tot echtscheiding (of tot scheiding van tafel en bed) tussen de echtgenoten aanhangig is.

Wanneer het gaat om een echtscheiding op grond van fout of op grond van feitelijke scheiding, dan kan de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg maatregelen bevelen tussen de echtgenoten met een identiek voorlopig karakter (art. 1280 Ger. W).

---

⁸ in gelijkblijvende omstandigheden

⁹ duurzaam, blijvend

Hoofdstuk 2: Maatregelen

1 Algemeen

De vrederechter kan in het kader van artikel 223 B.W. allerlei maatregelen bevelen betreffende de persoon en de goederen zowel van de echtgenoten als van de kinderen.

Artikel 223 B.W. bepaalt zelf enkele mogelijke maatregelen. Voor het overige moet deze bepaling vooral gezien worden als een bevoegdheidsregel. Als de toepassingsvoorwaarden vervuld zijn, kan de gehuwde van de vrederechter maatregelen bekomen waarvan de juridische grondslag te vinden is in andere bepalingen betreffende de wederzijdse rechten en plichten van gehuwden b.v. hulp- en bijdrageplicht en ook betreffende de bevoegdheden en plichten van ouders t.a.v. hun kinderen.

De vrederechter kan maatregelen bevelen in de eigenlijke procesrechtelijke betekenis van het woord, maar hij kan ook onderzoeksmaatregelen nemen zoals het aanstellen van een deskundige. De vrederechter, kan met toepassing van art. 872 Ger. W., geen inlichtingen inwinnen via het openbaar ministerie.

1.1 Bemiddeling

De vrederechter kan de echtgenoten aansporen om te bemiddelen. Maar de echtgenoten kunnen niet, na (informele) bemiddeling, een gezamenlijk verzoek voor dringende voorlopige maatregelen indienen.

1.2 Begrenzing

Uiteraard is de bevoegdheid van de vrederechter begrensd, hij mag geen dringende voorlopige maatregelen bevelen die:

- strijdig zouden zijn met het recht

Art. 223 B.W. en art. 1479 B.W. zijn in de eerste plaats bevoegdheidsregels. Zij bieden de vrederechter niet de mogelijkheid om maatregelen te nemen die in strijd zijn met andere dwingendrechtelijke bepalingen of maatregelen die inbreuk plegen op de persoonlijkheidsrechten. De vrederechter kan één van de echtgenoten of wettelijk samenwonenden niet bevelen om terug te keren naar de echtelijke verblijfplaats (inbreuk op het recht op persoonlijke vrijheid). Hij kan een gehuwde ook geen verbod opleggen om een beroep uit te oefenen waaromtrent vestigingsvoorwaarden bestaan en de zaak toevertrouwen aan de andere echtgenoot (inbreuk op het recht op arbeid). Evenmin kan hij de uitoefening van het ouderlijk gezag, of onderdelen ervan zoals het recht van bewaring, toekennen aan een derde.

- uitdrukkelijk tot de bevoegdheid van een andere rechter behoren

De vrederechter kan geen maatregelen bevelen die uitdrukkelijk door de bepalingen van het primair huwelijksstelsel, het primair wettelijk samenwoningsstelsel of van het huwelijksgoederenrecht, aan een andere rechter zijn voorbehouden. Daardoor kan de vrederechter in het kader van dringende voorlopige maatregelen geen vervangende machtiging verlenen om te beschikken over de gezinswoning of de huisraad. Dit is namelijk voorbehouden aan de burgerlijke rechtbank of, bij hoogdringendheid, aan de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg (art. 215, § 1, 3de lid B.W.).

Deze beperking is er niet ten opzichte van de bevoegdheid van de jeugdrechtbank. De vrederechter kan dringende voorlopige maatregelen nemen m.b.t. de gemeenschappelijke minderjarige kinderen, voorzover de algemene toepassingsvoorwaarden vervuld zijn, ook al is de jeugdrechtbank ook bevoegd.

- maatregelen die niet door de partijen zijn gevraagd

De vrederechter heeft een ruime bevoegdheid, maar hij mag geen maatregelen toekennen die niet door één van de echtgenoten of wettelijk samenwonenden gevraagd worden. Hij is gebonden aan het algemeen procesrechtelijke beginsel van de lijdelijkheid¹⁰ van de rechter en mag dan ook niet ultra petita¹¹ statueren.

- maatregelen die de feitelijke scheiding organiseren

Wanneer de vrederechter tussen echtgenoten maatregelen beveelt, mogen deze de feitelijke scheiding niet op bestendige wijze organiseren. Er bestaat echter geen eensgezindheid over in welke omstandigheden bepaalde dringende voorlopige maatregelen de feitelijke scheiding op bestendige wijze organiseren.

Het toestaan van een afzonderlijke verblijfplaats aan de echtgenoten zonder beperking in tijd kan al als een bestendige organisatie van de feitelijke scheiding beschouwd worden. Dit wordt wel nog betwist!

Deze problematiek speelt geen rol bij wettelijk samenwonenden.

---

¹⁰ dit houdt in dat de rechter zich niet bemoeit met het verzinnen of zoeken van argumenten, want dit is de taak van de partijen.

¹¹ de rechter mag niet meer toewijzen dan wat gevraagd is door de partijen.

2 Mogelijke maatregelen tussen gehuwden

2.1 Maatregelen tussen echtgenoten

2.1.1 Maatregelen met betrekking tot de persoon

De vrederechter kan de echtgenoten machtigen om afzonderlijk te verblijven. Hij kan ook één van de echtgenoten bevelen de gezinswoning binnen een bepaalde termijn te ontruimen en hij kan aan de echtgenoten een verbod opleggen om elkaar in de verblijfplaats of in een straal er rond te storen. Dit kan op straffe van uitdrijving, zelfs met behulp van de openbare macht en d.m.v. een dwangsom op te leggen.

Wie in de voornaamste echtelijke verblijfplaats mag blijven, wordt beslist in functie van het belang van de kinderen, de financiële en de professionele situatie van de echtgenoten.

2.1.1.1 Fysieke gewelddaden

Indien een echtgenoot zich tegenover de andere schuldig maakt aan fysieke gewelddaden of dit geprobeerd heeft, dan moet de vrederechter aan de echtgenoot die het slachtoffer is, op diens verzoek, het genot van de echtelijke verblijfplaats toekennen, behoudens bij uitzonderlijke omstandigheden (art. 223, 3de lid B.W.).

Onder fysieke gewelddaden wordt verstaan:

- (poging tot) verkrachting;
- poging tot doodslag (door vergiftiging) of moord;
- opzettelijke slagen en verwondingen (door vergiftiging of poging daartoe).

Langdurig psychologisch 'geweld' of geweld tegen kinderen geeft géén aanleiding tot bescherming.

Onder psychologisch geweld wordt verstaan: vernederingen, bedreigingen, achterhouden van huishoudgeld, verbieden van contacten met familie, burens, kennissen, controleren van gedragingen, opzettelijk vernielen van persoonlijke bezittingen (met emotionele waarde), kleine bedreigingen b.v. van de trap gooien, dreigen met moord/verminking, dreigen om de kinderen te plaatsen of iets aan te doen,...

Wederzijds fysiek geweld zorgt ervoor dat beide echtgenoten het voordeel van art. 223, 3de lid B.W. verliezen.

Een ernstige aanwijzing voor schuld van de andere echtgenoot volstaat, het is dus niet vereist dat er een vaststaand bewijs is. Er moet ook geen klacht worden neergelegd of een strafonderzoek hebben plaatsgevonden.

Het (vermoedelijke) slachtoffer die het genot van de echtelijke woonst krijgt, krijgt dit genot noch definitief noch gratis. Dus de economisch zwakkere echtgenoot zal er dikwijls geen gebruik van kunnen maken.

2.1.1.2 *Geen automatisme*

Machtiging tot afzonderlijk verblijf mag geen automatisme zijn. De rechter moet zorgvuldig afwegen of hij het verzoek toestaat. Indien hij het verzoek toestaat, moet hij ook de uitvoering ervan organiseren.

2.1.1.3 *Verzoek afwijzen*

De vrederechter zal het verzoek moeten afwijzen, als dit de socioprofessionele uitsluiting van de andere echtgenoot als gevolg zou hebben. In een dergelijk geval mag de echtgenoot pas als ultimum remedium¹¹ verplicht worden de echtelijke verblijfplaats te verlaten.

Ook het verzoek om afzonderlijk verblijf te houden met het oog op de verwerving van fiscaal-, sociaal- of executierechterlijke voordelen moet worden afgewezen. B.v. als het echtelijke conflict wordt geveinsd en de afzonderlijke verblijfplaats enkel wordt gevraagd om de schuldeisers te ontlopen.

Wanneer de vrederechter een afzonderlijke verblijfplaats toestaat, dan kan hij best een overbruggingsperiode van ongeveer een maand voorzien. Tijdens deze maand kan de verhuis worden voorbereid en een nieuwe woonst gezocht worden.

2.1.1.4 *Opmerking*

De vrederechter kan aan één van de echtgenoten enkel een verbod opleggen voor de voornaamste gezinswoning of een woning die aan de echtgenoten of aan één van hen toebehoort. Maar hij kan deze echtgenoten niet verbieden op een andere plaats te verblijven of juist op een bepaalde plaats of in een bepaalde gemeente wel te verblijven.

2.1.1.5 *Persoonlijkheidsrechten*

Tot de persoonlijkheidsrechten van de echtgenoten behoort het recht een beroep uit te oefenen. De dringende voorlopige maatregelen mogen dit recht niet rechtstreeks of onrechtstreeks beperken of inhoudsloos maken.

De meeste problemen i.v.m. het recht een beroep uit te oefenen rijzen ingeval het beroep in of rond de voornaamste gezinswoning wordt uitgeoefend. In de mate van het mogelijke moet de vrederechter hiermee rekening houden wanneer hij een beslissing neemt.

2.1.2 *Maatregelen met betrekking tot de goederen/het vermogen*

2.1.2.1 *Algemeen*

De vrederechter heeft ook de mogelijkheid om dringende voorlopige maatregelen te bevelen i.v.m. de onroerende en roerende goederen van de echtgenoten.

---

¹¹ een uiterst middel, wanneer er geen minder ingrijpende middelen meer zijn.

Verschillende maatregelen zijn mogelijk: de vrederechter kan aan (één van) de echtgenoten verbod opleggen om gedurende een bepaalde periode zonder instemming van de andere echtgenoot:

- eigen of gemeenschappelijke roerende goederen te verplaatsen, te verpanden of te vervreemden;
- onroerende goederen te vervreemden of te hypothekeken (art. 223, 4de lid B.W.).

2.1.2.2 *Sancties bij overtreding*

- m.b.t. roerende goederen maakt het vernietigen, beschadigen of wegmaken ervan in strijd met een beschermingsmaatregel uitgevaardigd op grond van art. 223 B.W., een misdrijf uit (art. 507, 2de lid Sw.);
- m.b.t. onroerende goederen staat op de overtreding van het verbod de sanctie van de nietigheid (art. 224, § 1, 2° B.W.).

2.1.2.3 *Gebruiksrecht*

De vrederechter kan het persoonlijk gebruik van meubelen, voertuigen en gebruiksvoorwerpen gedurende een bepaalde periode toewijzen aan één van de echtgenoten, of voor een deel aan elk van de echtgenoten (art. 223, 4de lid B.W.).

Ook de 'bewaring' van een huisdier kan aan één van de echtgenoten toevertrouwd worden en aan de andere echtgenoot kan eventueel een regelmatig 'bezoekrecht' toegekend worden.

Bij de voorlopige toewijzing van het genotsrecht over de goederen, moet de rechter oog hebben voor de eventueel verschuldigde (woonst)vergoeding voor dit genot.

2.1.2.4 *Roerende goederen*

Roerende goederen worden (soms) toegewezen door gebruik van de formule dat elk van de echtgenoten in het bezit blijft van de goederen die hij onder zich heeft. De vrederechter kan hier ook de afgifte van bepaalde goederen verplichten b.v. medisch dossier, welomschreven delen van de huisraad,...

2.1.2.5 *Schulden*

Niet alleen de goederen, maar ook de schulden kunnen voorlopig verdeeld worden. De vrederechter kan de echtgenoten (of één van hen) bevelen om gemeenschappelijke of onverdeelde schulden geheel of elk voor een deel te betalen. Het kan hier b.v. gaan over een hypothecaire lening m.b.t. de gezinswoning.

Hij kan best ook bepalen dat elke echtgenoot zelf zal instaan voor de schulden die hij nog aangaat.

2.1.2.6 *Teruggave*

Nog een maatregel die de vrederechter kan nemen, is de teruggave bevelen van de goederen of waarden die door één van de echtgenoten zijn meegenomen. Ook kan hij een machtiging verlenen aan de andere echtgenoot,

bij gebreke van vrijwillige uitvoering, de goederen of waarden met behulp van de openbare macht terug te halen.

2.1.2.7 Boedelbeschrijving

In sommige gevallen kan de vrederechter een notaris aanstellen om een boedelbeschrijving op te stellen van de gemeenschappelijke goederen of van de onverdeelde goederen van de echtgenoten. Zo kan men nagaan van welk vermogen de activa en passiva deel uitmaken.

2.1.3 Onderhoudsgelden

Indien de vrederechter de feitelijke scheiding toelaat, kan hij onderhoudsgeld lastens de ene echtgenoot toekennen aan de andere echtgenoot. Dit is mogelijk op grond van art. 223 B.W.

Het onderhoudsgeld dat op grond van art. 223 B.W. wordt toegekend, is een wijze van nakoming van de hulpplicht (art. 213 B.W.) en bijdrageplicht (art. 221, 1ste lid B.W.)

Als uitvoeringsmodaliteit kan ontvangstmachtiging toegestaan worden.

Hoeveel onderhoudsgeld nu moet betaald worden, hangt af van de financiële situatie van de echtgenoten. De vrederechter zal rekening houden met de financiële draagkracht van de onderhoudsplichtige echtgenoot en met de 'behoefte' van de andere echtgenoot. Om de 'behoefte' te bepalen, kijkt de rechter naar de levensstandaard van de echtgenoten tijdens hun samenleven.

Het bedrag van de onderhoudsuitkering dat de onderhoudsgerechtigde zal ontvangen, moet de onderhoudsgerechtigde in staat stellen zijn/ haar leven op een gelijkaardige wijze verder te zetten. Om dit bedrag te bepalen zal de vrederechter rekening houden met b.v. leeftijd, opleiding, eventuele kinderlast, gezondheidstoestand,...

2.1.3.1 Schuld criterium

Als de vrederechter op grond van art. 223, 1ste lid B.W. bij grof plichtsverzuim een onderhoudsuitkering en een ontvangstmachtiging toekent, dan wordt een schuld criterium toegepast. Het spreekt voor zich dat de onderhoudsuitkering enkel toegestaan kan worden aan de echtgenoot die geen schuld treft aan het ontstaan en het voortbestaan van de feitelijke scheiding.

2.1.3.2 Schuldloze onderhoudsuitkering

Maar de vrederechter kan ook op grond van art. 223, 2de lid B.W. de samenwoningsplicht schorsen of de bestaande feitelijke scheiding bekrachtigen. Hij kan dan voor de duur van de feitelijke scheiding wel een 'schuldloze' onderhoudsuitkering en ontvangstmachtiging toekennen. De schuldloze toekenning kan alleen maar voor de duur van de feitelijke scheiding.

2.1.4 *Maatregelen met betrekking tot de kinderen*

De vrederechter kan bij huwelijksmoeilijkheden of bij feitelijke scheiding enkel maatregelen nemen betreffende de gemeenschappelijke kinderen van de echtgenoten. Hij zou ook dringende voorlopige maatregelen moeten kunnen bevelen i.v.m. niet-gemeenschappelijke kinderen die deel uitmaken van het gezin. Maar of dat mogelijk is, wordt nog betwist.

De uitoefening van het ouderlijk gezag t.a.v. minderjarige kinderen van ouders die feitelijk gescheiden leven, is grondig gewijzigd door de wet van 13 april 1995¹².

Wanneer de ouders niet samenwoonden, dan oefende volgens de oude wetgeving (van vóór 13 april 1995) de ouder die het kind bij zich had het ouderlijk gezag alleen uit. De andere ouder kon geen beslissingen nemen t.a.v. het kind. Het enige dat de andere ouder kon doen, was zich wenden tot de jeugdrechter. Hij/ zij moest dan aantonen dat de beslissingen van de ouder die het ouderlijk gezag had, de belangen van het kind schaadden of in gevaar brachten.

De ouder die het ouderlijk gezag niet had, kreeg meestal een bezoekrecht toegewezen.

Sinds de wet van 13 april 1995 oefenen beide ouders gezamenlijk het ouderlijk gezag uit over hun minderjarige kinderen, ook bij een feitelijke scheiding. Ze moeten overleg plegen over alle beslissingen m.b.t. hun gemeenschappelijke kinderen en deze beslissingen ook samen nemen. Dit is het zogenaamde 'co-ouderschap'.

2.1.4.1 *Feitelijke scheiding*

Wanneer er sprake is van een feitelijke scheiding, moet er ook een beslissing worden genomen over de woonplaats van de kinderen (waar ze worden ingeschreven in het bevolkingsregister). Er moet ook beslist worden wanneer de kinderen bij welke ouder verblijven. De vrederechter zal hierover in het belang van het kind beslissen. Hij kan de kinderen ook horen met toepassing van art. 931 Ger. W. De verblijfsregeling kan gaan van b.v. een week bij de vader en een week bij de moeder, maar een bestendig verblijf bij een van de ouders onderbroken door korte 'verblijfsperiodes' bij de andere ouder is ook een mogelijkheid.

2.1.4.2 *Geen gezamenlijk ouderlijk gezag*

Soms is het echter onmogelijk dat de ouders gezamenlijk het ouderlijk gezag uitoefenen. Dan kan de rechter het ouderlijk gezag aan één van de ouders toewijzen. Hij kan eventueel wel bepalen dat de instemming van beide ouders vereist is bij belangrijke beslissingen b.v. taal- of godsdienstkeuze.

---

¹² Wet betreffende de gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag.

2.1.4.3 *Omgangsrecht*

De ouder die het ouderlijk gezag niet uitoefent, heeft natuurlijk wel recht op persoonlijk contact met zijn kind/ kinderen. Het is aan de rechter om te bepalen wanneer en waar. Deze ouder heeft ook recht op informatie over zijn kind m.b.t. de gezondheidstoestand, schoolresultaten,...

Het ouderlijk gezag kan zeer uitzonderlijk aan een ouder worden ontzegd b.v. wanneer de vader agressief is.

2.1.4.4 *Onderhoudsbijdrage*

De vrederechter legt aan de ouder die de kinderen het minst bij zich heeft en dus het minst bijdraagt in natura, een onderhoudsbijdrage voor de kinderen op. Hij zal hierbij rekening houden met een aantal factoren zoals: leeftijd, studies, gezondheid van de kinderen, maar ook de inkomsten en de lasten van de ouders zijn belangrijk. In het vonnis zal de vrederechter meestal ook bevelen dat de onderhoudsbijdrage aan de evolutie van de index der consumptieprijzen wordt aangepast.

2.1.4.5 *Wat bij niet betaling van de onderhoudsbijdrage of het onderhoudsgeld?*

Wanneer de onderhoudsbijdrage voor de kinderen of het onderhoudsgeld voor de echtgenoot niet betaald wordt, kan de gerechtigde echtgenoot beslag laten leggen op het loon en/ of de bezittingen van de niet-betalende echtgenoot. Daarvoor moet de gerechtigde echtgenoot zich met het vonnis van de veroordeling wenden tot de gerechtsdeurwaarder. De gerechtsdeurwaarder kan enkel beslag leggen voor het bedrag van de onderhoudsgelden die al vervallen zijn en niet voor de bedragen die in de toekomst verschuldigd zijn. Daarvoor is telkens weer een nieuw beslag nodig. Diegene die beslag laat leggen, moet de kosten van de deurwaarder voorschieten. Als het beslag niets oplevert, b.v. omdat de echtgenoot geen werk meer heeft of omdat de openbare verkoop van zijn of haar bezittingen onvoldoende opbrengt, dan zijn deze kosten nutteloos geweest.

Er bestaat ook de mogelijkheid om aan de rechter een ontvangstmachtiging of inkomensdelegatie te vragen. Dit is een toelating van de rechter om rechtstreeks van de werkgever of een persoon die aan de onderhoudsplichtige geld is verschuldigd, een gedeelte van de inkomsten van de onderhoudsplichtige te ontvangen.

De vrederechter zal een ontvangstmachtiging niet zomaar altijd toestaan. De onderhoudsgerechtigde zal moeten aantonen dat er voldoende redenen zijn die erop wijzen dat de onderhoudsplichtige niet vrijwillig zal betalen. Een mogelijke reden kan b.v. zijn dat hij in het verleden al verschillende keren in gebreke is gebleven.

Om de ontvangstmachtiging te laten werken, moet de onderhoudsgerechtigde aan de griffier van de rechter vragen om het vonnis te betekenen aan de persoon die de onderhoudsplichtige geld verschuldigd is. Dit betekenen gebeurt kosteloos. Zodra deze persoon het vonnis heeft gekregen, ontvangt de onderhoudsgerechtigde rechtstreeks de sommen die in de toekomst vervallen, maar dus niet de achterstallen uit het verleden.

2.1.4.6 *Strafbaar*

De echtgenoot die bij vonnis (waartegen geen verzet of hoger beroep meer mogelijk is) veroordeeld is tot betaling van een onderhoudsbijdrage voor de kinderen of onderhoudsgeld voor de andere echtgenoot én die al meer dan 2 maanden niet meer betaald heeft, is strafbaar met gevangenisstraf. De onderhoudsgerechtigde echtgenoot kan klacht neerleggen bij de politie, bij de Procureur des Konings of bij de onderzoeksrechter. Een andere mogelijkheid is om de onderhoudsplichtige op te roepen voor de vrederechter, de vrederechter zal dan het verslag overmaken aan de Procureur des Konings.

Wanneer een ouder zijn kinderen in behoeftige toestand achterlaat, ook al is hij nog niet veroordeeld tot betaling van alimentatie, dan maakt hij/zij zich schuldig aan 'verlating van kinderen' en is hij/zij ook strafbaar. Of een kind in behoeftige toestand achtergelaten is, wordt door de rechter concreet beoordeeld.

2.1.5 *Maatregelen met betrekking tot de persoon en goederen van derden*

Het is mogelijk dat wanneer de vrederechter dringende voorlopige maatregelen beveelt, dit als gevolg kan hebben dat er aan derden een plicht wordt opgelegd. Deze plicht kan zijn: iets geven, iets doen of iets niet doen. Wel op voorwaarde dat deze plicht slaat op de goederen of de persoon van de echtgenoten of de kinderen. Er kunnen geen dringende voorlopige maatregelen worden bevolen betreffende de goederen en de persoon van de derde zelf. De meeste problemen doen zich voor wanneer er goederen toebehoren aan rechtspersonen, waarmee de echtgenoten hun privé-vermogen of beroepsactiviteit organiseren.

3 Mogelijke maatregelen tussen wettelijk samenwonenden

3.1 Maatregelen met betrekking tot de gemeenschappelijke verblijfplaats

De wet bepaald niet uitdrukkelijk op welk criterium de vrederechter moet steunen om te beslissen wie in de gemeenschappelijke verblijfplaats mag blijven wonen.

Bovendien is er ook geen uitdrukkelijke bepaling die de vrederechter toestaat af te wijken van de regels op het gebied van eigendomsrecht of andere zakelijke rechten m.b.t. het onroerend goed dat dient als gemeenschappelijke verblijfplaats.

Voor wettelijk samenwonenden is er geen statuut met rechten en verplichtingen, zoals bij gehuwden. Hierdoor kan de rechter geen inbreuk maken op het eigendomsrecht of een ander zakelijk recht van één van de partners, zonder dat er een uitdrukkelijke wettekst voor bestaat. De vrederechter kan alleen, gelet op de hoogdringendheid, een partner die een

zakelijk recht heeft op de woning, eruit zetten en de andere partner toestemming geven om er alleen te verblijven voor een beperkte periode.

Er is wel een uitzondering voorzien in de wet. Wanneer een wettelijk samenwonende zich tegenover de andere schuldig heeft gemaakt aan geweldsdaden of dit toch geprobeerd heeft, moet de vrederechter aan de wettelijk samenwonende die het slachtoffer is, het genot van de gezamenlijke verblijfplaats toekennen. Dit kan zelfs gebeuren wanneer er enkel sprake is van een ernstige aanwijzing, maar het moet wel gebeuren op verzoek van het slachtoffer.

3.2 Maatregelen met betrekking tot de persoon en de goederen van de partner

De vrederechter kan niet veel meer doen m.b.t. de persoon van de wettelijk samenwonenden, buiten het opleggen van een afzonderlijke verblijfplaats.

Wat de goederen betreft, kan de vrederechter alle bewarende maatregelen nemen b.v. verplaatsings- en vervreemdingsverbod. Maar hij kan ook maatregelen van voorlopig gebruik en genot van de goederen nemen.

3.3 Maatregelen met betrekking tot de persoon en de goederen van de kinderen

Net zoals bij echtgenoten kan de vrederechter alleen maatregelen nemen over de gemeenschappelijke kinderen van de wettelijk samenwonenden. Het is uitgesloten dat hij maatregelen zou nemen i.v.m. een kind dat slechts van één van de wettelijk samenwonenden afstamt (en waarschijnlijk nog een andere ouder heeft).

Uit art. 1479, 1ste lid B.W. blijkt dat de vrederechter ook maatregelen kan nemen met betrekking tot de persoon en de goederen van de kinderen, ook al worden er geen maatregelen gevraagd voor de wettelijk samenwonenden zelf.

3.4 Maatregelen met betrekking tot de wettelijke en contractuele verplichtingen van de partners

In principe is er geen sprake van een onderhoudsverplichting van wettelijk samenwonenden ten opzichte van elkaar. De hulpplicht tussen echtgenoten zoals bepaald in art. 213 B.W. werd immers niet overgenomen. Indien er tijdens de samenleving een probleem van financiering voordoet, kan de wettelijk samenwonende zich beroepen op art. 1477, § 3 B.W. Dit artikel legt de wettelijk samenwonenden op om bij te dragen in de lasten van het samenleven naar evenredigheid van hun mogelijkheden.

4 Geldingsduur

4.1 Huwelijk

Maatregelen met betrekking tot het vermogen van de echtgenoten (zoals vermeld in art. 223, 4de lid B.W.) kan de vrederechter slechts nemen voor een beperkte duur.

De andere dringende voorlopige maatregelen zijn niet onderworpen aan een beperking in de tijd. Men spreekt wel van 'het voorlopige karakter' van de maatregelen, maar dit wil niet zeggen dat het vereist is dat de maatregelen tijdelijk moeten zijn. Hierbij moet men wel voor ogen houden dat het bevelen van bepaalde maatregelen zonder beperking in de tijd, kan neerkomen op een bestendige organisatie van de feitelijke scheiding van de echtgenoten.

Anderzijds is er niets dat de vrederechter belet om zijn maatregelen wel in de tijd te beperken.

Wanneer de vrederechter tijdelijke maatregelen bevolen heeft, blijven zij slechts gelden tot aan het verstrijken van de vooropgestelde termijn.

Wanneer er in het kader van een echtscheidingsprocedure voorlopige maatregelen over dezelfde materie worden bevolen door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, hebben de dringende voorlopige maatregelen van onbepaalde duur geen uitwerking meer.

De dringende voorlopige maatregelen, die bevolen zijn op grond van de huwelijksband, hebben geen uitwerking meer bij de ontbinding van het huwelijk door de echtscheiding. Er wordt een belangrijke uitzondering gemaakt voor de dringende voorlopige maatregelen die een onderhoudsbijdrage opleggen voor de gemeenschappelijke kinderen. Deze maatregelen blijven ook ná de echtscheiding uitvoerbaar, tenzij ze door de bevoegde rechter worden ingetrokken.

4.2 Wettelijke samenwoning

Bij wettelijke samenwoning moet de vrederechter de geldingsduur bepalen van de maatregelen die hij oplegt (art. 1479, 2de lid). In tegenstelling tot de dringende voorlopige maatregelen tussen echtgenoten kan de vrederechter hier dus geen maatregelen opleggen zonder ze afhankelijk te maken van een tijdslimiet. De wet legt hier geen maximumduur van de maatregelen op.

De dringende voorlopige maatregelen vervallen ten laatste op de dag dat de wettelijke samenwoning wordt ontbonden, op welke grond dan ook.

Een verzoek tot het nemen van dringende voorlopige maatregelen kan nog worden ingediend tot 3 maanden na het beëindigen van de wettelijke samenwoning. Hier moet de vrederechter dan de geldingsduur van de maatregelen bepalen. De wet stelt een maximale geldingsduur van één jaar voorop. (art. 1479, 3de lid B.W.).

In deze situatie kan de vrederechter enkel maatregelen nemen die ingevolge de ontbinding van de wettelijke samenwoning gerechtvaardigd zijn. Hij kan dus geen onderhoudsgeld voor de ex-partner opleggen, omdat de verplichting om bij te dragen in de lasten van de samenleving op dat moment niet meer bestaat. Een onderhoudsverplichting voor de periode na de ontbinding van de wettelijke samenwoning is niet voorzien.

5 Wijzigbaarheid

De maatregelen die uitgesproken worden op grond van art. 223 B.W. en op grond van art. 1479 B.W. zijn voorlopig. Dit betekent dat ze kunnen gewijzigd worden op vraag van één van de echtgenoten of wettelijk samenwonenden. Deze maatregelen hebben slechts gezag van gewijsde *rebus sic stantibus*. Eenmaal de situatie tussen de partners gewijzigd is, verdwijnt dit beperkte gezag van gewijsde, zowel voor de vrederechter die uitspraak heeft gedaan als voor de andere rechters.

Hoofdstuk 3: de procedure bij huwelijksmoeilijkheden

1 Algemeen

Wanneer men een procedure bij de vrederechter wil starten, kan men dit doen zonder bijstand van een advocaat. Soms is het toch raadzaam een advocaat of een andere deskundige te raadplegen. Deze kan je namelijk helpen bij het zoeken naar de te vragen maatregelen en weet gemakkelijker de relevante feiten voor de procedure op te sporen.

Ook al zijn de maatregelen die men bij de vrederechter bekommt voorlopig, toch mag men niet vergeten dat wanneer het tot een definitieve scheiding komt, ze voor lange tijd kunnen blijven gelden.

2 Verzoekschrift

Om de tussenkomst van de vrederechter in te roepen, moet men op de griffie van het vredegerecht van de laatste echtelijke verblijfplaats een verzoekschrift neerleggen. Meestal beschikt de griffie over voorgedrukte formulieren (zie bijlage 1), zodat het invullen ervan eenvoudiger wordt. Moest de griffie niet over zulke formulieren beschikken, kan men ook zelf een verzoekschrift schrijven. Een gewone brief volstaat, maar men mag niet vergeten de datum erop te zetten en te handtekenen.

In zo'n verzoekschrift moeten de volgende elementen zeker staan:

- de volledige identiteit van beide echtgenoten;
- een beschrijving van de gezinstoestand (getrouwd sinds, identiteit van de kinderen, getrouwd met of zonder huwelijkscontract);
- de redenen van de verstoring van de verstandhouding;
- de maatregelen die men vraagt (b.v. toestemming om afzonderlijk te gaan wonen, de andere echtgenoot het recht van toegang tot het huis ontzeggen, onderhoudsuitkering,...);
- een motivering van de gevraagde middelen en van de hoogdringendheid.

Men legt dit verzoekschrift in twee exemplaren neer op de griffie van het vredegerecht. Dit kan je persoonlijk doen of laten doen door je advocaat. Hierbij moet men ook een attest van woonplaats van de andere echtgenoot dat niet meer dan 15 dagen oud is bijvoegen. Dit attest van woonplaats kan je krijgen bij het gemeentebestuur. Wanneer je het verzoekschrift neerlegt op de griffie, zal men een betaling van de rolrechten vragen (35 euro).

Vervolgens worden beide echtgenoten met een gerechtsbrief uitgenodigd om voor de vrederechter te verschijnen. De echtgenoten moeten in persoon verschijnen, tenzij ze een bijzondere toestemming van de rechter krijgen. Dan kunnen ze zich laten vertegenwoordigen door een advocaat. De echtgenoten mogen zich natuurlijk altijd laten bijstaan door een advocaat.

3 De zitting

De zitting is niet openbaar. Alleen de vrederechter, zijn griffier, beide echtgenoten en eventueel hun advocaat mogen aanwezig zijn.

De zaak wordt niet altijd tijdens de eerste zitting afgehandeld. Het is mogelijk dat de zitting wordt uitgesteld omdat b.v. de partijen nog niet klaar zijn met hun voorbereiding van de zaak. Soms kan het ook zijn dat de vrederechter de zaak verder wil behandelen tijdens een volgende zitting omdat hij eerst de kinderen wil horen of een sociaal onderzoek wil laten uitvoeren.

De vrederechter moet geen uitspraak doen over de schuldvraag, tenzij eventueel m.b.t. het onderhoudsgeld tussen de echtgenoten. Daarom is het niet nodig om bewijzen te verzamelen i.v.m. de redenen die geleid hebben tot de verstoorde verstandhouding. Men moet wel de gevraagde maatregelen rechtvaardigen b.v. een vrouw vraagt een bepaald bedrag onderhoudsgeld voor de kinderen. Om dit bedrag te rechtvaardigen moet zij m.b.v. loonfiches, facturen, fiscale aangiften,... de inkomsten en lasten van beide partijen aantonen.

Uiteindelijk sluit de vrederechter de debatten en neemt hij de zaak in beraad. Hij zal binnen de maand uitspraak doen.

4 Vonnis

Het vonnis wordt bij gewone brief naar beide echtgenoten gestuurd. Tegen dit vonnis kan nog binnen de termijn van een maand beroep worden aangetekend bij de rechtbank van eerste aanleg.

5 Verstekvonnis

Een speciaal geval doet zich voor als de andere echtgenoot niet op de inleidingszitting verschijnt en zich ook niet laat vertegenwoordigen door zijn advocaat, wanneer hiervoor toestemming was gegeven door de vrederechter. De echtgenoot die wel aanwezig is, mag dan vonnis bij verstek vragen. Dit wil zeggen dat de rechter een vonnis zal vellen, ook al heeft hij de standpunten van de andere partij niet gehoord. Tegen dit verstekvonnis kan de echtgenoot die afwezig was, binnen de maand verzet aantekenen. De procedure zal dan opnieuw voor de vrederechter hernomen worden. Tegen het vonnis dat de vrederechter dan velt, is dan nog eens hoger beroep mogelijk.

Hoofdstuk 4: vergelijking met voorlopige maatregelen

1 Algemeen

Een procedure tot echtscheiding op grond van fouten duurt minstens enkele maanden en dikwijls zelfs veel langer. Meestal leven de echtgenoten op gespannen voet. Daarom kan het goed zijn dat de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg voorlopige maatregelen oplegt.

2 Toepassingsvoorwaarden

2.1 Verschillen met dringende voorlopige maatregelen

2.1.1 Aanhangig zijn van een echtscheidingsprocedure

Het volstaat dat er tussen de echtgenoten een procedure tot echtscheiding wegens fouten is ingeleid, opdat de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg bevoegd zou zijn om voorlopige maatregelen tussen de echtgenoten te bevelen. De procedure tot echtscheiding moet nog steeds aanhangig zijn. De bevoegdheid van de voorzitter houdt op van zodra het huwelijk ontbonden wordt, zelfs als er nog een andere echtscheidingseis hangende is voor de burgerlijke rechtbank (art. 1280, 1ste en 9de lid Ger. W.).

2.1.2 Geen hoogdringendheid vereist

In tegenstelling tot de maatregelen die de vrederechter kan nemen, is er voor de voorlopige maatregelen geen hoogdringendheid vereist.

2.2 Gelijkenissen met dringende voorlopige maatregelen

2.2.1 Voorlopig karakter van de gevorderde maatregelen

Zoals de vrederechter kan ook de voorzitter slechts maatregelen tussen echtgenoten nemen die een voorlopig karakter hebben. Zo kan b.v. de voorzitter geen definitieve verdeling van de gemeenschappelijke of onverdeelde goederen van de echtgenoten bevelen.

Nochtans spreekt ook de voorzitter zich ten gronde uit over de gevorderde maatregelen, maar steeds onder voorbehoud van een latere wijziging van de toestand.

3 Mogelijke maatregelen

De voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg kan allerlei maatregelen bevelen betreffende de persoon, het levensonderhoud en de goederen, zowel van de echtgenoten als van de kinderen (art. 1280, 1ste lid Ger. W.).

De maatregelen die de voorzitter kan nemen, komen grotendeels overeen met de maatregelen die de vrederechter kan nemen op grond van art. 223 B.W.

3.1 Enkele afwijkingen t.o.v. dringende voorlopige maatregelen

3.1.1 Afzonderlijke verblijfplaats

Vanaf het uitbrengen van de dagvaarding tot de echtscheiding wordt de samenwoningsplicht automatisch opgeschort.

Wel kan de voorzitter ook hier één van de echtgenoten bevelen de gezinswoning te ontruimen en een wederzijds verbod opleggen om elkaars afzonderlijke verblijfplaats te betreden.

Ook hier moet de voorzitter, indien een echtgenoot zich tegenover de andere schuldig maakt aan fysieke gewelddaden of dit geprobeerd heeft, de echtgenoot die het slachtoffer is, het genot van de echtelijke verblijfplaats toekennen. Dit moet wel gebeuren op verzoek van de echtgenoot die het slachtoffer is, en behoudens bij uitzonderlijke omstandigheden (art. 1280, 7de lid Ger. W.).

3.1.2 Onderhoudsuitkering en ontvangstmachtiging

Zoals de vrederechter kan ook de voorzitter als voorlopige maatregel zowel een onderhoudsuitkering tussen de echtgenoten als een ontvangstmachtiging toestaan.

Ook de juridische grondslag is hetzelfde nl. de hulpplicht (art. 213 B.W.) en de bijdrageplicht (art. 221, 1ste lid B.W.), omdat de partijen nog steeds getrouwd zijn.

Het grootste verschil is dat de voorzitter geen rekening mag houden met fouten die door de echtgenoten gemaakt zijn. Volgens gevestigde rechtspraak mag de voorzitter bij het toekennen van een onderhoudsuitkering geen rekening houden met de schuld van de echtgenoten aan de tussen hen gegroeide situatie. Omdat hij noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks uitspraak mag doen over de ontvankelijkheid of de gegrondheid van de echtscheidings eis zelf. Bovendien wordt door het feit van het uitbrengen van een dagvaarding tot echtscheiding de samenwoningsplicht van rechtswege opgeschort. Het onderzoek naar de schuld aan het voortduren van de feitelijke scheiding heeft geen zin zolang de echtscheidingsprocedure nog hangende is.

3.1.3 Provisio ad litem

Eén van de echtgenoten kan van de andere in het kader van de voorlopige maatregelen een *provisio ad litem* (voorschot voor het geding) vorderen. Dit is een geldsom die de echtgenoot in staat moet stellen de gerechtskosten, de erelonen en kosten van een advocaat te betalen m.b.t. de echtscheidingsprocedure.

De wettelijke basis van de *provisio ad litem* is terug te vinden in de hulpverplichting tussen de echtgenoten (art. 213 B.W.). Het bedrag hangt af

van de te dekken gerechtskosten en kosten van verdediging. Het kan gaan om een bedrag ineens of om maandelijkse bedragen.

Na afloop van de echtscheidingsprocedure volgt het toegekende bedrag het lot van de gerechtskosten. De ontvangen bedragen moeten worden terugbetaald aan de andere echtgenoot.

4 Beperkingen

Ook de voorzitter mag geen maatregelen nemen die in strijd zijn met het recht of die niet gevorderd worden.

Maar hij moet bij het opleggen van de maatregelen geen rekening houden met de kwestie van de organisatie van de feitelijke scheiding.

5 Geldingsduur

5.1 Algemene regel

De maatregelen die de voorzitter neemt, moeten een regeling voorzien tussen de echtgenoten tijdens de echtscheidingsprocedure. De voorlopige maatregelen zijn in beginsel slechts verbindend voor de tijd dat de echtgenoten in echtscheiding zijn.

Zij komen te vervallen op het moment dat het huwelijk van de echtgenoten ontbonden wordt. Wanneer de echtscheidingseis verworpen wordt, vervallen de maatregelen op het ogenblik dat de uitspraak daarover in kracht van gewijsde treedt.

5.2 Uitzondering

De algemene regel is niet van toepassing op de voorlopige maatregelen die de uitoefening van het ouderlijk gezag en het omgangsrecht betreffende de kinderen van de echtgenoten regelen. Deze maatregelen blijven gelden, ook na de ontbinding van het huwelijk. De wetgever heeft dit gedaan in het belang van de kinderen.

De rechtspraak heeft deze regel uitgebreid, zodat ook de voorlopige maatregelen m.b.t. de onderhoudsbijdrage van de ouders voor hun (minderjarige) kinderen blijven gelden.

6 Wijzigbaarheid

Ook de maatregelen die de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg uitspreekt op grond van art. 1280 Ger.W. hebben slechts een gezag van gewijsde *rebus sic stantibus*. Als de situatie tussen de echtgenoten tijdens de echtscheidingsprocedure wijzigt, kan de voorzitter de genomen maatregelen ook wijzigen of intrekken b.v. herziening onderhoudsgeld, wijziging omgangsrecht,... De wijziging is alleen toelaatbaar wanneer de omstandigheden sinds de vorige beschikking veranderd zijn.

7 Procedure

7.1 Titularissen

De vordering tot voorlopige maatregelen heeft niet het hoogstpersoonlijke karakter van de echtscheidingsvordering zelf.

Naast elk van de echtgenoten kan ook de procureur des Konings de voorzitter vatten om voorlopige maatregelen te nemen. Dit kan enkel m.b.t. de minderjarige kinderen van de echtgenoten.

Dan rest er nog de vraag of ook derden (de ouders van één van de echtgenoten of de persoon die de materiële bewaring heeft over de kinderen) voorlopige maatregelen inzake de kinderen kunnen vorderen. De rechtspraak is overwegend afwijzend ¹³ en de rechtsleer overwegend goedkeurend.

7.2 Rechtspleging

De procedure inzake kort geding wordt hier toegepast (art. 1035 e.v. Ger.W.).

De voorzitter kan zich m.b.t. de minderjarige kinderen laten voorlichten op grond van een maatschappelijk onderzoek dat hij kan vragen van het openbaar ministerie of waartoe het O.M. zelf het initiatief neemt. Dit maatschappelijk onderzoek wordt uitgevoerd door de justitieassistenten die afhangen van het Ministerie van Justitie (art. 1280, 3de-5de lid en art. 872 Ger. W.).

De minderjarige die over het vereiste onderscheidingsvermogen beschikt, kan door de voorzitter gehoord worden (art. 931, 3de-7de lid en art. 1280, 2de lid Ger.W.).

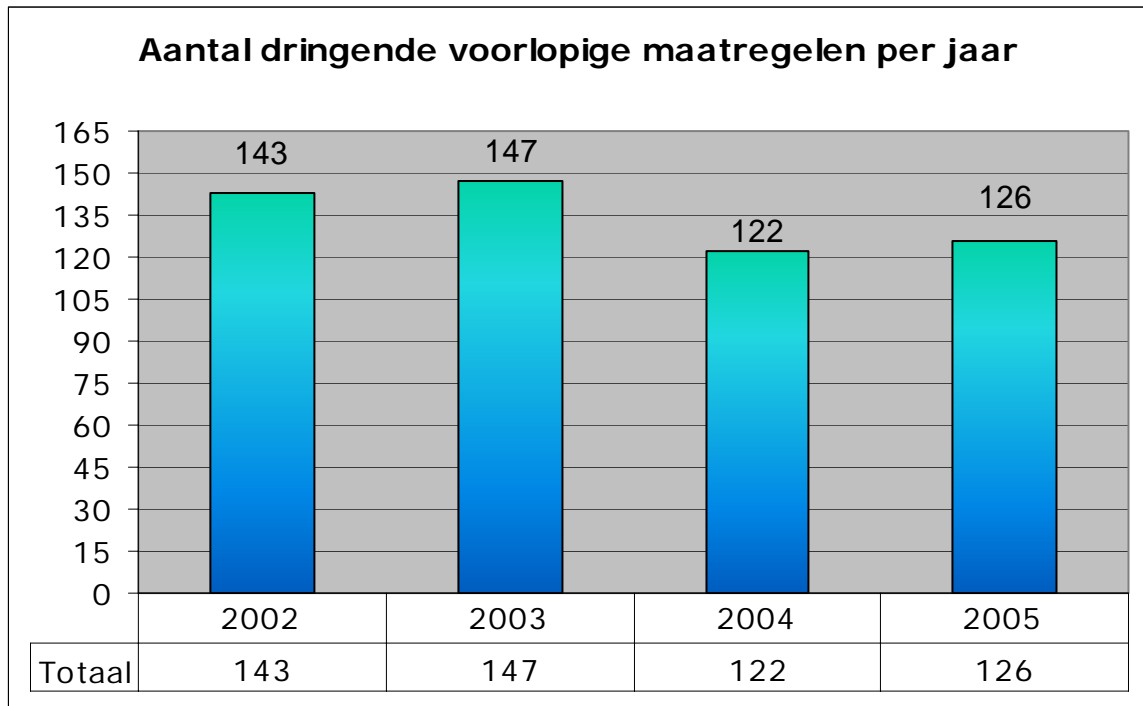
Wanneer beschikt een kind over het vereiste onderscheidingsvermogen? Hiermee wordt iedere minderjarige bedoeld die over de nodige intelligentie beschikt en een onderscheid kan maken. Op deze manier kan er geloofwaardigheid gehecht worden aan zijn verklaring. De ontwikkeling van een kind is gekoppeld aan de leeftijd. Het zal steeds om een feitelijke appreciatie gaan of in elk afzonderlijk geval aan de vereiste voorwaarde is voldaan. Er is geen minimumleeftijd voorzien, wel wordt de leeftijd van 12 jaar als richtinggevend beschouwd.

Wanneer er voorlopige maatregelen worden gevorderd aangaande de minderjarige kinderen, moet het O.M. verplicht aanwezig zijn in de procedure en op straffe van nietigheid van de beschikking advies uitbrengen (art. 8, 2de lid Wjb.).

---

¹³ Gent 22 april 1983, R.W. 1983-84, 94, andersluidend advies O.M.

Hoofdstuk 5: Cijfergegevens i.v.m. dringende voorlopige maatregelen

Deze cijfers geven het aantal dringende voorlopige maatregelen weer die per verzoekschrift zijn binnen gekomen op de griffie van het vredegerecht Houthalen-Helchteren.

1 Vindplaats

Ik heb deze cijfers gevonden in het programma JUST. Dit programma wordt gebruikt op de griffie om onder meer verzoekschriften in te geven. Daardoor kon ik d.m.v. de juiste gegevens in te geven, te weten komen hoeveel verzoekschriften i.v.m. dringende voorlopige maatregelen er binnenkwamen in een bepaald jaar.

De website van de Federale Overheidsdienst Justitie bevat ook statistieken, maar deze statistieken zijn niet zo gedetailleerd dat ik alleen de verzoekschriften i.v.m. dringende voorlopige maatregelen eruit kon halen.

Het vredegerecht in Houthalen-Helchteren bestaat pas sinds 2002. Daarom dat mijn grafiek begint in het jaar 2002 en loopt tot 2005. De cijfergegevens voor het jaar 2006 zijn natuurlijk nog niet compleet en kan ik dus niet in mijn grafiek verwerken.

2 Analyse

In 2002 kwamen er 143 verzoekschriften binnen. In 2003 is er een lichte stijging t.o.v. 2002, toen kwamen er 147 verzoekschriften binnen op de griffie.

Een jaar later kwamen er merkbaar minder verzoekschriften i.v.m. dringende voorlopige maatregelen binnen, nl. nog maar 122. In 2005 is er weer een lichte stijging te merken, maar deze is bijna verwaarloosbaar.

Op basis van de verzoekschriften die nu al zijn binnengekomen op de griffie, wordt verwacht dat er in 2006 nog minder dringende voorlopige maatregelen zullen moeten genomen worden. De reden hiervoor is dat koppels met huwelijksmoeilijkheden meer en meer proberen om samen tot een akkoord/regeling te komen voordat ze naar de vrederechter stappen.

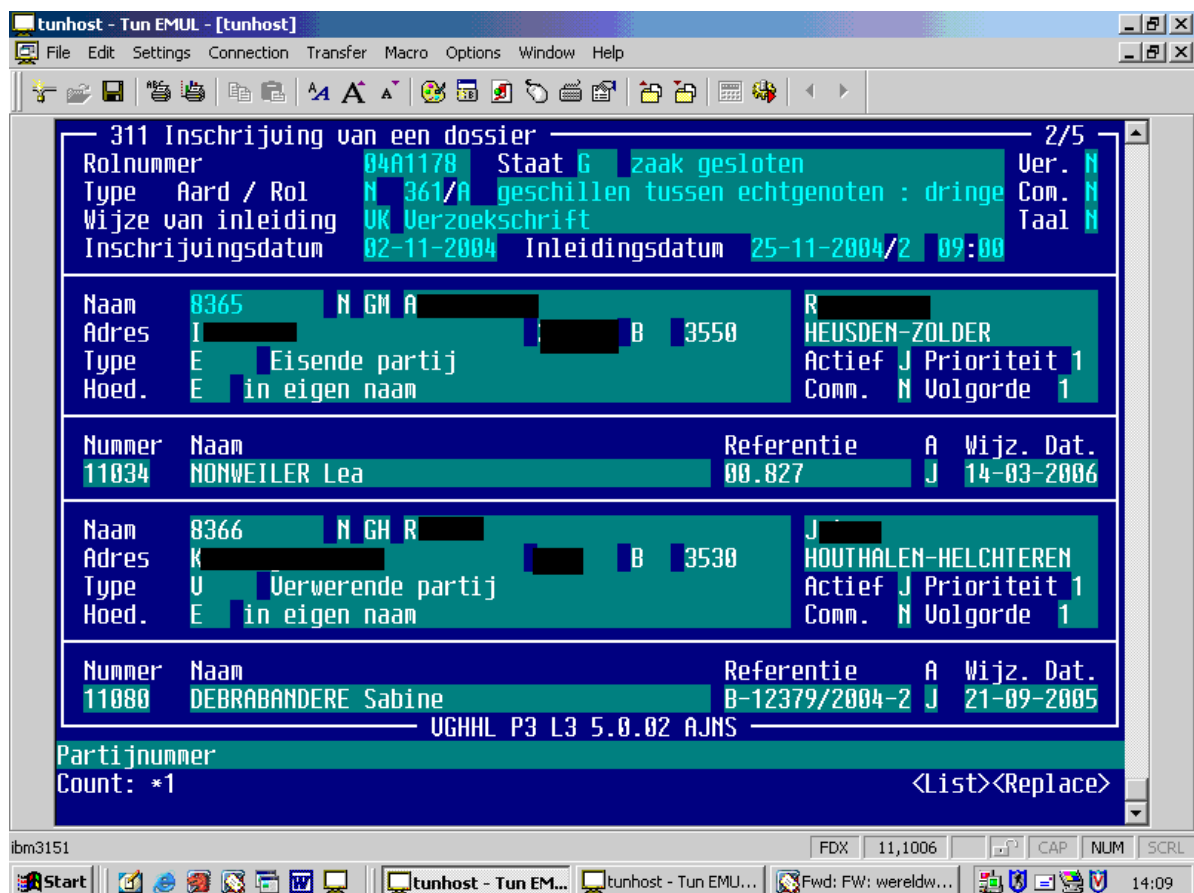
Deze cijfers hebben mij een beetje verrast, omdat ik had verwacht dat het aantal verzoekschriften i.v.m. dringende voorlopige maatregelen ieder jaar zou toenemen. Ik had dit verwacht omdat het aantal echtscheidingen en het aantal koppels met huwelijksmoeilijkheden ook ieder jaar maar toenemen.

Voor de koppels zelf is het natuurlijk een goede zaak dat ze hun problemen onderling kunnen oplossen. Zo sparen ze de gerechtskosten en (eventueel) de kosten van een advocaat uit. Ook zal het hun verdere verstandhouding ten goede beïnvloeden.

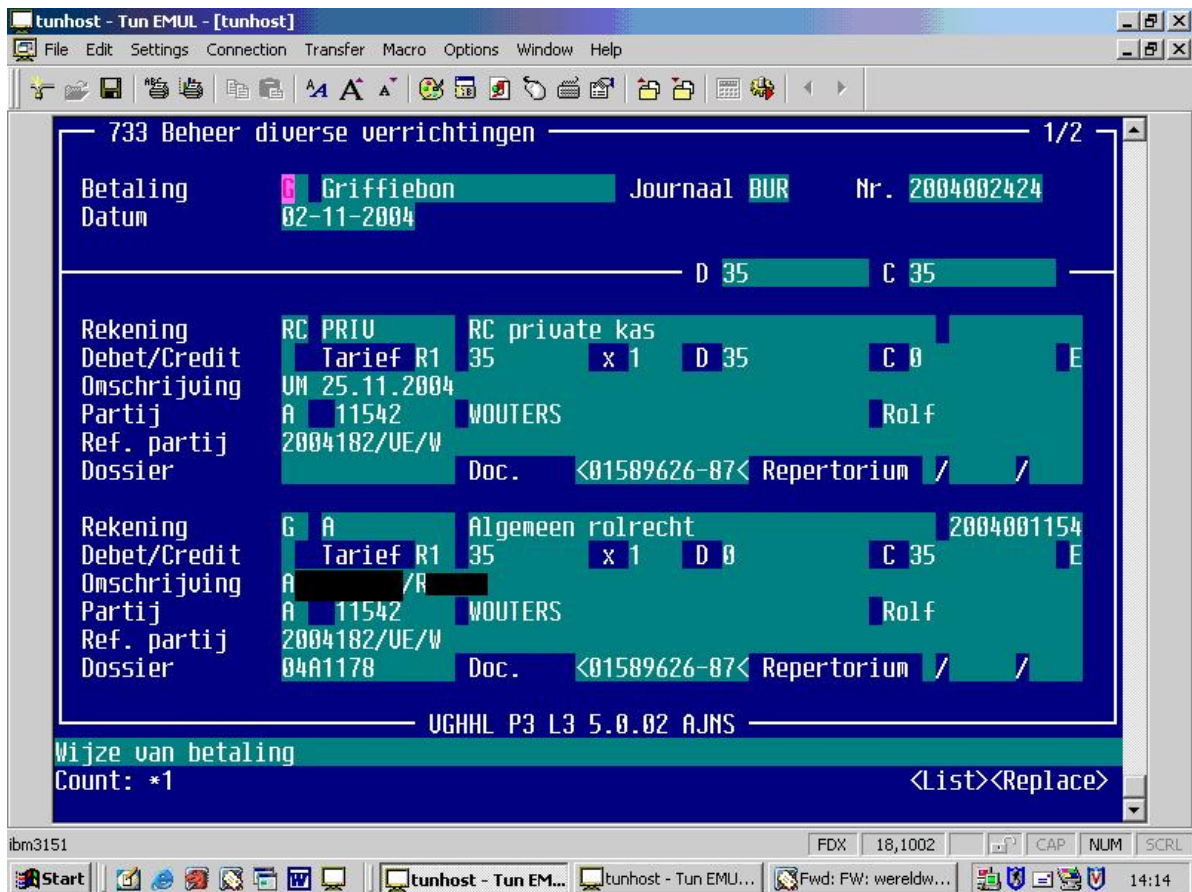
Hoofdstuk 6: Praktische toepassing

Alles begint wanneer er een verzoekschrift voor dringende voorlopige maatregelen binnenkomt op de griffie van het vrederecht. Er zijn 2 mogelijkheden om toegang te krijgen tot vrederechter, wanneer je dringende en voorlopige maatregelen wil bekomen, nl. d.m.v. een verzoekschrift (meestal) of d.m.v. een proces-verbaal van vrijwillige verschijning (zeer zelden). Dit verzoekschrift kan zelf ingevuld worden door één van de partijen of men kan naar een advocaat stappen die dan voor u een verzoekschrift opmaakt. In dit voorbeeld wordt het verzoekschrift opgemaakt door een advocaat nl. mr. Wouters.

Wanneer het verzoekschrift binnenkomt, moet het griffiepersoneel dit ingeven in de computer.

Dit alleen is niet voldoende, het verzoekschrift moet ook geboekt worden in de boekhouding van het vrederecht. Op het volgende scherm kan je zien dat er betaald is met een griffiebon. Een andere mogelijkheid om te betalen is in speciën (cash). In dit dossier is er 35 euro betaald. Dit is een vast tarief voor dringende voorlopige maatregelen. Wanneer er onderhoudsgeld gevraagd wordt, geldt er een tarief van 25 euro.

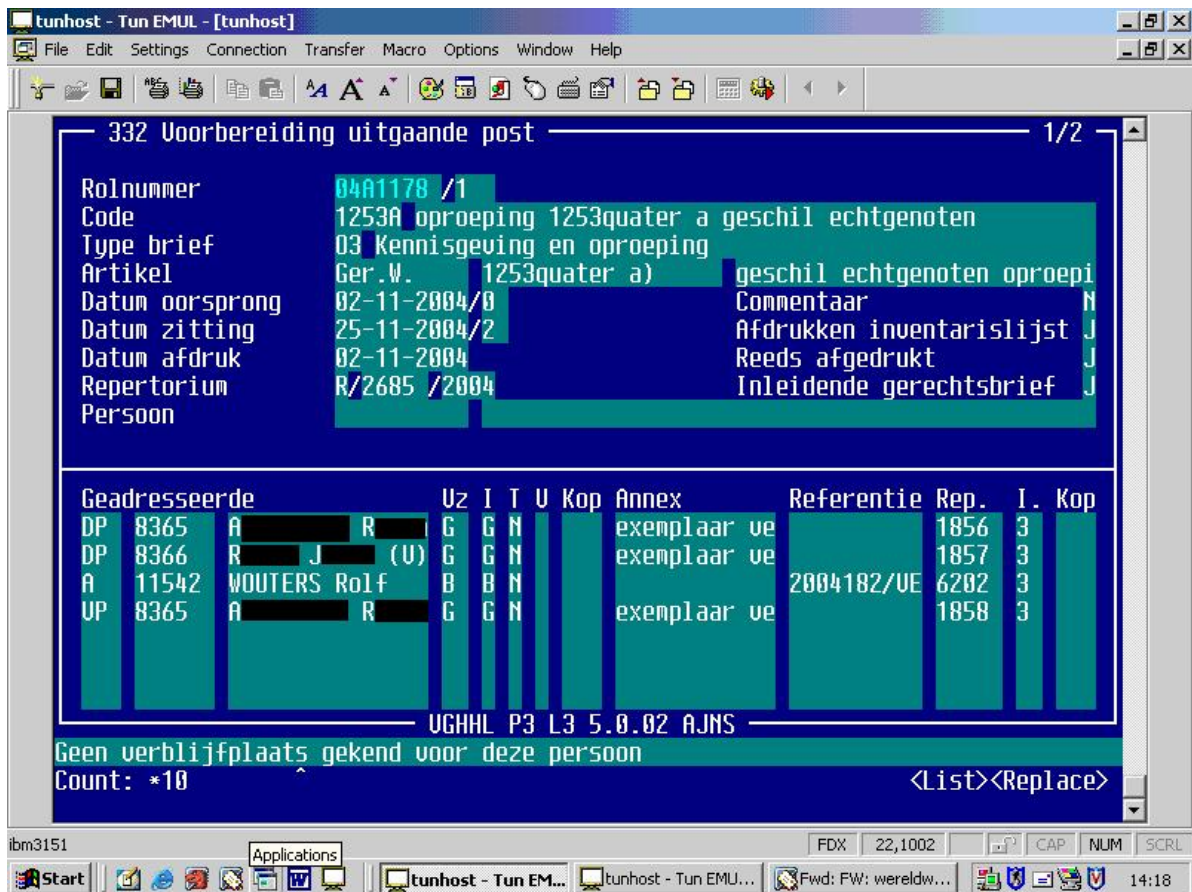

Wanneer dit gedaan is, wordt er een dossier aangemaakt. Het eerste blad dat in het dossier komt is het voorblad (zie bijlage 2). Op het voorblad staan alle belangrijke gegevens zoals het rolnummer, de inschrijvingsdatum, de inleidingsdatum, de eisende partij, de verwerende partij en wat de vordering is.

Het eerste stuk dat in het dossier komt is het verzoekschrift (zie bijlage 3). Opdat het verzoekschrift geldig is, moet er ook een attest van woonplaats (zie bijlage 4) bijzitten dat niet ouder is dan 15 dagen.

Het volgende stuk in het dossier, is de beschikking dagbepaling (zie bijlage 5). Hierop staan nog eens de partijen vermeldt en de datum en het uur dat de zitting plaatsvindt in de raadkamer. Op het vredegerecht van Houthalen-Helchteren is dit altijd een donderdag.

Vervolgens wordt er een brief (zie bijlage 6) naar de partijen gestuurd met de datum en het uur dat ze aanwezig moeten zijn in de raadkamer. Bij deze brief steekt een kopie van het verzoekschrift. De advocaten van de partijen worden verwittigd per gewone brief, de partijen zelf krijgen een gerechtsbrief. Op het volgende scherm ziet men naar wie een gewone brief of een gerechtsbrief wordt gestuurd. Dit alles gebeurt automatisch nadat de zaak is ingegeven in de computer.

Stuk 4 is een brief (zie bijlage 7) die dateert van 15 november 2004 waarin mr. Kumpen zegt dat hij vanaf nu optreedt als raadsman voor de verwerende partij nl. de heer R.J.

Op de zitting van 25 november 2004 werden er besluiten neergelegd van beide partijen. De eerste besluiten (zie bijlage 8) zijn van mr. Wouters voor de eisende partij nl. A.R. en andere besluiten (zie bijlage 9) zijn van mr. Kumpen voor de verwerende partij nl. R.J.

Als 7de stuk in het dossier zit het proces-verbaal van de terechtzitting (zie bijlage 10). In het proces-verbaal van de terechtzitting staat wat er allemaal gebeurd is in de raadkamer:

- zaak gepleit;
- partijen gehoord;
- geen verzoening tot stand gekomen;
- neerlegging besluiten voor eisende partij door Mr. Wouters Rolf;
- neerlegging besluiten voor verwerende partij door Mr. Kumpen René;
- debatten gesloten, voor uitspraak op 2 december 2004 om 09.00 uur.

Na het proces-verbaal van de terechtzitting komt stuk 8: een tussenvonnis (zie bijlage 11) waar dat voor een gedeelte ten gronde wordt beslist over o.a. de afzonderlijke verblijfplaats, het gebruiksrecht van de personenwagen,... Maar voordat de vrederechter oordeelt over de verblijfsregeling van de kinderen, beveelt hij een maatschappelijk onderzoek en stelt hij een deskundige aan nl. mevrouw Deckers.

Hierna volgt nog een proces-verbaal van de terechtzitting (zie bijlage 12). De vrederechter heeft een tussenvonnis gedeeltelijk ten gronde gemaakt en een deskundige aangesteld.

Stuk 10 is een brief van 2 december 2004 (zie bijlage 13) van het vredegerecht naar de advocaten van de partijen om de beslissing van de vrederechter mee te delen. Dit gebeurt per gewone brief.

Ook de echtgenoten zelf, A.M. en R.J., worden per gewone brief (zie bijlage 14) verwittigd van de beslissing van de vrederechter.

Vervolgens zit in het dossier een brief van 19 september 2005 (zie bijlage 15), waarin mr. Debrabandere zichzelf voorstelt als de 'nieuwe' pro deo advocaat van de heer R.J., omdat hij en ook mevrouw A.M. nu kunnen genieten van kosteloze rechtsbijstand. Mr. Debrabandere verzoekt ook om de deskundige inwerking te stellen conform art. 965 Ger. W.

Een volgende brief die dateert van 21 september 2005 (zie bijlage 16), is een gerechtsbrief naar de deskundige mevrouw Deckers. In deze brief staat dat de inwerkingstelling gebeurde op verzoek van de verwerende partij en dat beide partijen de voordelen van kosteloze rechtsbijstand toegekend kregen.

Hierna volgt het voorverslag van het maatschappelijk onderzoek (zie bijlage 17), gedaan door mevrouw Deckers. In dit voorverslag staan o.a. het verslag van de gesprekken met de heer R.J., het verslag van de gesprekken met mevrouw A.R., gesprekken met en observatie van de kinderen,... Dit alles wordt gevolgd door een besluit van mevrouw Deckers en een advies.

Na het voorverslag volgt een brief van 4 januari 2006 (zie bijlage 18) van de advocate van de verwerende partij, R.J., waarin zij een aantal argumenten geeft en vraagt waarom een bilocatieregeling niet mogelijk is. Zij vraagt dan ook om het advies van het voorverslag te wijzigen.

Op 9 januari 2006 volgt het antwoord van de deskundige mevrouw Deckers (zie bijlage 19). Eerst antwoord zij op de brief van mr. Debrabandere en vervolgens geeft zij haar eindadvies. Bij dit eindadvies zit ook een staat van ereloon en kosten van het maatschappelijk onderzoek. Het totaal aantal kosten bedraagt 952,03 euro.

De hoofdgriffier stuurt op 6 maart 2006 een brief naar mr. Debrabandere (zie bijlage 20) om te vragen ofdat zij akkoord gaat met de staat van kosten en erelonen en of zij dit conform art. 984, § 1 Ger.W. binnen de 15 dagen wil bevestigen. Dezelfde brief wordt ook naar de advocaat van de tegenpartij, mr. Wouters (zie bijlage 21), gestuurd.

Op 14 maart 2006 ontvangt de griffie een brief van mr. Nonweiler (zie bijlage 22) met de mededeling dat zij mr. Wouters opvolgt in deze zaak. In deze brief staat ook dat haar cliënte akkoord gaat met de kostenstaat van mevrouw Deckers.

Op dezelfde datum worden ook de besluiten na het deskundig verslag (zie bijlage 23) van de eisende partij door mr. Nonweiler neergelegd op de griffie.

Omdat de verwerende partij, R.J., met advocate mr. Debrabandere nog niet gereageerd heeft op de vraag ofdat ze akkoord gaan met de kostenstaat van mevrouw Deckers, wordt op verzoek van mevrouw Deckers een beschikking dagbepaling (zie bijlage 24) opgemaakt. Op 4 mei 2006 om 11.30 uur worden de partijen gehoord omtrent het verzoek tot begroting van de staat kosten en ereloon van de deskundige.

Met een gerechtsbrief (zie bijlage 25) worden de partijen A.R. en R.J. verzocht aanwezig te zijn op de zitting van 4 mei 2006 om 11.30 uur. Ook de deskundige mevrouw Deckers ontvangt een gerechtsbrief. De advocaten mr. Nonweiler en mr. Debrabandere ontvangen een gewone brief.

Op 18 april ontvangt de griffie dan toch een brief van mr. Debrabandere (zie bijlage 26) waarin staat dat ze akkoord gaan met de kosten- en ereloonstaat van de deskundige.

Stuk 21 in het dossier is een e-mail (zie bijlage 27) van de hoofdgriffier naar mevrouw Deckers met de mededeling dat ook mr. Debrabandere uiteindelijk de kosten- en ereloonstaat aanvaard heeft.

Ook mr. Debrabandere heeft op 2 mei 2006 opnieuw besluiten (zie bijlage 28) gemaakt na het maatschappelijk onderzoek.

Op 2 mei 2006 volgt een brief (zie bijlage 29) van mr. Debrabandere met de vraag ofdat het vredegerecht de originele besluiten van het maatschappelijk onderzoek bij de bundel wil voegen.

Het volgende stuk dat we tegenkomen is een vonnis (zie bijlage 30) dat de kosten- en ereloonstaat van het deskundigenonderzoek door de deskundige mevrouw Deckers begroot op 952,03 euro.

Na het vonnis volgt een proces-verbaal van de terechtzitting (zie bijlage 31) van 4 mei 2006. Waarin staat:

- tussenvonnissen desk. Ereloon 984 Ger. W. op 1269/2006;
- zaak gepleit;
- partijen gehoord;
- neerlegging stukken voor eisende partij door mr. Nonweiler;
- debatten gesloten, voor uitspraak op 11 mei 2006 om 09.00 uur.

Vervolgens vinden we in het dossier een gewone brief (zie bijlage 32) naar de beide advocaten om hun kennis te geven van de beslissing die de vrederechter genomen heeft op 4 mei 2006. Ook de deskundige mevrouw Deckers ontvangt zo'n brief (zie bijlage 33).

Stuk 28 in het dossier is een brief (zie bijlage 34) van de hoofdgriffier van het vredegerecht van Houthalen-Helchteren naar de hoofdgriffier van de rechtbank van eerste aanleg in Hasselt. Omdat beide partijen van rechtsbijstand genieten, worden de kosten van de deskundige betaald door de dienst dringende kosten van de rechtbank van eerste aanleg.

Hierna volgt een eindvonnis ten gronde (zie bijlage 35). Dit wil zeggen dat de zaak die lopende was voor het vredegerecht afgelopen is. De partijen kunnen wel nog in beroep gaan, wanneer ze het niet eens zijn met de beslissing van de vrederechter.

Na het vonnis zit nog een laatste proces-verbaal van de terechtzitting (zie bijlage 36). Hier staat in dat er een eindvonnis ten gronde is bevolen op de zitting van 11 mei 2006.

Als laatste worden er gewone brieven verstuurd met het vonnis naar de partijen A.M. en R.J (zie bijlage 37). Ook de advocaten, mr. Nonweiler en mr. Debrabandere, ontvangen een gewone brief met het vonnis (zie bijlage 38). Indien de advocaten in de loop van het geding stukken hebben afgegeven, worden deze samen met het vonnis teruggestuurd.

Besluit

Doordat ik mijn stage deed op de griffie van het vredegerecht in Houthalen-Helchteren, had ik de mogelijkheid om enkele zittingen i.v.m. dringende voorlopige maatregelen bij te wonen in de raadkamer. Zo werd mijn interesse gewekt en een onderwerp voor mijn eindwerk was dan ook snel gekozen.

Tijdens die zittingen in de raadkamer zijn mij een aantal zaken opgevallen. Het heeft mij onder meer verbaasd dat nog maar weinig koppels echt naar elkaar luisteren, de meeste koppels praten langs elkaar door. Dit terwijl ze meestal toch hetzelfde willen nl. het beste voor hun kinderen.

De moeilijkste beslissingen die de vrederechter moet nemen, hebben meestal betrekking op de kinderen. Voor de vrederechter is het niet gemakkelijk om over het lot van de kinderen te beslissen. Meestal kent hij de gezinssituatie niet goed genoeg om erover te oordelen, hij moet dan ook afgaan op de verhalen van de ouders. Een deskundige aanstellen kan soms voor een oplossing zorgen. Deze deskundige kan de situatie objectief beoordelen en dan een advies geven aan de vrederechter. Wanneer de vrederechter de kinderen aan één van de ouders toewijst, stelt hij automatisch de andere ouder teleur. Het spreekt voor zich dat er goed moet nagedacht worden vooraleer men zo'n beslissing neemt.

Dat ook geld en waardevolle goederen een belangrijke rol spelen en dikwijls voor ruzie zorgen, moet waarschijnlijk niet gezegd worden. Het komt ook vaak voor dat de echtgenoten geldproblemen krijgen, omdat ze apart gaan wonen. De huur en andere vaste kosten moeten immers van 1 loon of wedde betaald worden.

Tot slot wil ik nog zeggen dat ik blij ben dat ik deze ervaring heb kunnen opdoen. Later zal ik zeker tweemaal nadenken vooraleer ik in het huwelijksbootje stap!

Bibliografie

BELMANS, K. en LOUWETTE, M., *Gids bij scheiding: sociale en juridische informatie*, Antwerpen, KAV/ Standaard Uitgeverij, 1997, 381 p.

PINTENS, W., VAN DER MEERSCH, B. en VANWINCKELEN, K., *Inleiding tot het familiaal vermogensrecht*, s.l., Universitaire Pers Leuven, 2002, 997 p.

PROJECT 'KIND & (ECHT)SCHEIDING' I.S.M. DE PROVINCIALE WERKGROEP 'KIND & (ECHT)SCHEIDING', *Kinderen in een (echt)scheidingssituatie: de sociaaljuridische aspecten*, Hasselt, Sonja Claes, 2003, 63 p.

SENAEVE, P., *Compendium van het Personen- en Familierecht*, Leuven/ Voorburg, Acco, 2004, 856 p.

SENAEVE, P., "Overzicht van rechtspraak (2000 – 2005) – Dringende voorlopige maatregelen tussen echtgenoten op grond van art. 223 B.W.", *E.J.* 2006, 17-30.

Bijlagen

- Bijlage 1: voorgedrukt verzoekschrift
- Bijlage 2: voorblad
- Bijlage 3: verzoekschrift
- Bijlage 4: attest van woonplaats
- Bijlage 5: beschikking dagbepaling
- Bijlage 6: brief kennisgeving en oproeping (2 november 2004)
- Bijlage 7: brief van mr. Kumpen (15 november 2004)
- Bijlage 8: besluiten eisende partij van mr. Wouters
- Bijlage 9: besluiten verwerende partij van mr. Kumpen
- Bijlage 10: proces-verbaal van de terechtzitting
- Bijlage 11: tussenvonnis gedeeltelijk ten gronde en aanstelling deskundige
- Bijlage 12: proces-verbaal van de terechtzitting
- Bijlage 13: brief kennisgeving beslissing voor advocaten (2 december 2004)
- Bijlage 14: brief kennisgeving beslissing voor partijen (3 december 2004)
- Bijlage 15: brief van mr. Debrabandere (19 september 2005)
- Bijlage 16: brief naar deskundige mevrouw Deckers (21 september 2005)
- Bijlage 17: voorverslag maatschappelijk onderzoek
- Bijlage 18: brief van mr. Debrabandere naar mevr. Deckers (4 januari 2006)
- Bijlage 19: antwoord op brief mr. Debrabandere, eindverslag maatschappelijk onderzoek en staat van ereloon en kosten
- Bijlage 20: brief van de hoofdgriffier naar mr. Debrabandere (6 maart 2006)
- Bijlage 21: brief van de hoofdgriffier naar mr. Wouters (6 maart 2006)
- Bijlage 22: brief van mr. Nonweiler (11 maart 2006)
- Bijlage 23: besluiten na deskundig verslag van mr. Nonweiler
- Bijlage 24: beschikking dagbepaling
- Bijlage 25: brief oproeping partijen (4 april 2006)
- Bijlage 26: brief van mr. Debrabandere (14 april 2006)
- Bijlage 27: e-mail van de hoofdgriffier naar de deskundige (18 april 2006)
- Bijlage 28: besluiten na deskundig verslag van mr. Debrabandere
- Bijlage 29: brief van mr. Debrabandere (26 april 2006)
- Bijlage 30: vonnis begroting kosten- en ereloonstaat
- Bijlage 31: proces-verbaal van de terechtzitting
- Bijlage 32: gewone brief kennisgeving beslissing naar advocaten (4 mei 2006)
- Bijlage 33: gewone brief kennisgeving beslissing naar deskundige (4 mei 2006)
- Bijlage 34: brief van hoofdgriffier naar rechtbank van eerste aanleg Hasselt
- Bijlage 35: eindvonnis ten gronde
- Bijlage 36: proces-verbaal van de terechtzitting
- Bijlage 37: brief kennisgeving beslissing naar advocaten
- Bijlage 38: brief kennisgeving beslissing naar partijen

Bijlagen